

Wyrok z dnia 29 października 1997 r.

II UKN 313/97

Podanie w sentencji wyroku nazwiska sędziego, który w rozpoznawaniu sprawy nie uczestniczył, nie może być uznane za oczywistą omyłkę lub niedokładność, uzasadniająca sprostowanie wyroku (art. 350 KPC).

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 października 1997 r. sprawy z wniosku Tadeusza D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 25 marca 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 12 listopada 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni oddalił odwołanie wnioskodawcy Tadeusza D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w G. z dnia 25 marca 1996 r., wstrzymującej rentę inwalidzką wobec ustania inwalidztwa, po ustaleniu następującego stanu faktycznego:

Ubezpieczony pobierał rentę inwalidzką według trzeciej grupy z ogólnego stanu zdrowia od dnia 21 lutego 1987 r. W wyniku badań kontrolnych przeprowadzonych przez Obwodową Komisję Lekarską do spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w dniu 30 stycznia 1996 r. został w dalszym ciągu zaliczony do trzeciej grupy inwalidów, ale wobec zarzutów Lekarza Inspektora Orzecznictwa Inwalidzkiego, Wojewódzka Komisja po przeprowadzeniu specjalistycznego badania neurologicznego, orzekła, iż stan jego zdrowia nie kwalifikuje go do żadnej z grup inwalidów. Sąd Wojewódzki dopuścił dowód z opinii biegłego neurologa, który nie stwierdził u badanego schorzeń [...]

ograniczających w sposób istotny zdolności wnioskodawcy do pracy [...]. Dowód z opinii biegłych został ponowiony z uwagi na twierdzenia wnioskodawcy, iż renta inwalidzka została mu przyznana z powodu uszkodzenia pnia mózgu. W opinii biegli przyjęli, że rozpoznane schorzenia nie ograniczają zdolności badanego do pracy. Podzielając przedstawione opinie, Sąd uznał, iż nie występują przesłanki pozwalające na przyznanie odwołującemu się dochodzonego świadczenia.

Wobec apelacji wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny w Gdańsku orzekł o jej oddaleniu, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji (wyrok z dnia 25 marca 1997 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją wnioskodawca i zarzucając nieważność postępowania, wynikającą z naruszenia przepisów postępowania (art. 379 pkt 4 w związku z art. 332 KPC) "przejawiającą się wydaniem wyroku przez skład sędziów inny, niż ten, przed którym odbyła się rozprawa", oraz naruszenie prawa materialnego - art. 23 i 24 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) przez nieprzyjęcie, iż "długotrwałe naruszenie sprawności organizmu, nawet jeżeli nie ogranicza zdolności do wykonywania zatrudnienia, jest wystarczającą podstawą do uznania za inwalidę III grupy", wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, z przyznaniem pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zdaniem kasacji, wyrok został wydany przez skład orzekający składający się z trzech kobiet, tymczasem w pisemnej sentencji figuruje sędzia Jerzy A. jako jeden z członków składu. Nadto opinie biegłych powołanych przez Sąd są rozbieżne w treści, co uzasadnia dopuszczenie dowodu z innego zespołu biegłych, czyniąc obecnie sprawę niedojrzałą do stanowczego rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie zachodzi nieważność postępowania, co przesądza konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku, bez potrzeby badania ewentualnego naruszenia prawa materialnego zarzucanego w kasacji.

Sentencja wyroku Sądu Apelacyjnego wydana została przez skład sądowny, który nie rozpoznawał sprawy. Wynika z niej bowiem, że w składzie zasiadał - jako jego członek - sędzia Jerzy A., on też figuruje w oznaczeniu składu w protokole z rozprawy apelacyjnej z dnia 25 marca 1997 r. Sporządzone na wniosek Tadeusza D.

uzasadnienie wyroku zostało podpisane również przez tego sędziego. Nie jest tymczasem wątpliwe w świetle wyjaśnień zawartych w aktach sprawy, że wyrok wydany został przez inny, niż oznaczony w sentencji skład, w miejsce bowiem sędziego Jerzego A. w składzie uczestniczyła sędzia Alina K.S., która podpisała jedynie sentencję wyroku. Uzasadnienie nie zostało przez nią podpisane.

Z wyjaśnień sędziów wynika, że protokół rozprawy i komparycja wyroku sporządzone zostały wcześniej. Fakt, że zarządzeniem z dnia 27 maja 1997 r. i postanowieniem z tej samej daty, sprostowano jako "oczywistą omyłkę" oznaczenia składu w protokole i sentencji wyroku, nie zmienia stwierdzonego naruszenia prawa skutkującego nieważnością postępowania. Sprostowanie w wyroku dotyczyć może niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych omyłek (art. 350 § 1 KPC). W pojęciu "niedokładności" i "oczywistych omyłek" nie mieści się zmiana oznaczenia składu Sądu rozpoznającego sprawę, polegająca na wpisaniu innego sędziego. Niedokładność, czy oczywista omyłka dotyczyć może pisowni nazwisk czy imion, nie jest nią natomiast wpisanie innej osoby w miejsce uwidocznionej w sentencji wyroku. W myśl art. 323 KPC wyrok może być wydany jedynie przez sędziów, przed którymi odbyła się rozprawa poprzedzająca bezpośrednio wydanie wyroku, a sentencja powinna zawierać między innymi wymienienie sędziów orzekających w sprawie (art. 325 KPC). W sytuacji, gdy w doręczonym odpisie wyroku i uzasadnieniu figurują inne osoby niż te, które brały udział w ogłoszeniu wyroku stronie, zachodzi sprzeczność składu sądu z wymienionymi przepisami prawa, skutkująca nieważnością postępowania. Rażąco niedbalstwo w oznaczeniu składu sądu nie może podlegać sprostowaniu w trybie i na zasadach dotyczących niedokładności i oczywistych omyłek zawartych w art. 350 § 1 KPC, wykracza bowiem poza granice określone tym przepisem.

Przedstawione okoliczności dają podstawę do stwierdzenia nieważności postępowania w myśl art. 379 pkt 4 KPC i uwzględnienia kasacji na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC. Stwierdzenie nieważności postępowania jest niezależne od wpływu tej wady, niweczącej walor prawny dotychczasowego postępowania, na wynik sprawy. W takiej sytuacji odpada potrzeba, a nawet możliwość wykazywania związku przyczynowego między nieważnością postępowania a wynikiem sprawy, co powoduje, że Sąd Najwyższy nie powinien i nie może w ogóle przystępować do merytorycznej kontroli zakwestionowanego orzeczenia (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1996 r., I PKN 28/96).

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 108 § 2 w związku art. 393¹⁹ KPC.

=====